

Z. Uchnast

"Religious Values in Counseling and Psychotherapy", Charles A. Curran, New York 1969 : [recenzja]

Studia Philosophiae Christianae 8/2, 238-240

1972

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

fania Rogersa w istnienie naturalnej pozytywnej tendencji każdej jednostki do utrzymania i wzbogacenia siebie przez aktualizację swych potencjonalności zapewniających pełny rozwój osobowości i organizację zachowania, które by było skuteczne, racjonalne i uspołecznione.

W części V Rogers proponuje konkretny program przygotowania i odpowiedniej formacji personelu pedagogicznego oraz program reorganizacji administracji szkolnej, któraby zdecydowała się podjąć ryzyko realizacji jego propozycji sprawdzonych już w warunkach eksperymentalnych. Chodziłoby zatem o ryzyko zapewnienia uczniowi i wychowanekowi klimatu wolności psychologicznej, by uczyć go wolności odpowiedzialnej za utrzymanie i wzbogacenie swego istnienia przez włączenie się twórcze w proces nauczania i wychowania samego siebie.

Z. Uchnast

Charles A. Curran, Religious Values in Counseling and Psychotherapy, Scheed and Ward, Inc., New York, 1969, s. 398.

Ch. A. Curran, ur. w 1913 r. w Filadelfii, U.S.A., ksiądz katolicki i ekspert II Soboru Wat., jeden z pierwszych uczeni i współpracowników C. Rogersa. Curran podjął się m. in. pogłębienia i uzasadnienia tych aspektów teorii osobowości i psychoterapii rogeriańskiej, które ułatwiają zrozumienie człowieka i warunków jego rozwoju oraz znaczenie tego, co wnosi religia w życie człowieka i rozwój jego osobowości.

Relacjonowaną poniżej książka Currana jest kontynuacją podjętego przez niego tematu w: „Counseling and Psychotherapy: The Pursuit Values“ (1968). Tym razem C. stawia sobie za cel opracowanie pewnych warunków ułatwiających międzyludzką relację osobowościową, która by pozwoliła na odkrycie i osiągnięcie osobistych wartości, jakie wnosi w życie jednostki religia; wartości ułatwiających integrację osobowości, skuteczność postępowania i pełną jej dojrzałość.

Część I. Twórcze poradnictwo psychoterapeutyczne. W rozdz. I Curran pragnie dostrzec i wyjaśnić dramat człowieka przeżywającego swą indywidualność i granice swoich możliwości jak i jego dążenie do wyjścia poza siebie przez poznanie drugiego człowieka i miłość względem niego. Rozwój i właściwe ukierunkowanie tej potrzeby w procesie psychoterapii jest istotnym warunkiem akceptacji i zrozumienia drugiego człowieka (Total Other). Dla człowieka religijnego może ten proces okazać się bardzo korzystnym dla uświadomienia sobie potrzeby nawiązania żywego i osobowościowego kontaktu z Bogiem, który „stał się nam podobny z wyjątkiem grzechu“.

W rozdz. II Curran podejmuje rozważania w sprawie opracowania metody poradnictwa w czasie spotkań pięcio- czy dziesięciminutowych dla ludzi, którzy doraźnie napotykają pewne trudności, przeżywają konflikty itp. Metoda ta wydaje się bardzo przydatna dla celów poradnictwa duszpasterskiego jakkolwiek należy zauważyć, iż wymaga się wówczas w sposób szczególny spełnienia odpowiednich warunków dla tegoż poradnictwa.

W rozdz. III Curran pragnie wskazać, co współczesna psychoterapia może zaoferować szafarzowi sakramentu spowiedzi. Otóż psychoterapia rogeriańska, dzięki zwróceniu szczególnej uwagi na percepcję własnych przeżyć oraz na dotarcie do znaczeń, jakie jednostka im przypisuje jak również na właściwą postawę psychoterapeuty względem klienta, może z pewnością ułatwić duszpasterzowi zdobycie umiejętności nawiązania relacji personalnej a nie urzędowej. Dzięki temu spowiednik może starać się dotrzeć i zrozumieć właściwe źródło poczucia winy, dwuznaczność przeżycia żalu, czy też ustosunkowanie się penitenta do uzyskanego przebaczenia i odzyskanie usynowienia, co niewątpliwie ma duże znaczenie w realizacji postanowienia poprawy.

W rozdz. IV Curran proponuje metodę poradnictwa dłuższego, jakiego np. wymaga przypadek skrupulanctwa.

Część II poświęcona jest analizie pojęcia grzechu i poczucia winy, pojęcia dojrzałości religijnej i pozytywnego poczucia niepokoju oraz analizie cech męskości i kobiecości w religii.

Interesującym szczególnie faktem jest, iż Curran dokonuje analizy tych zagadnień jako psychoterapeuta-praktyk. Dla C. grzech jest nie tylko brakiem miłości, ale jest on wynikiem pewnej dezintegracji osobowości. Osoba popełniająca grzech wie, co należy czynić a jednak postępuje inaczej. Psychoterapia podejmuje się właśnie reorganizacji procesu wartościowania i integracji zachowania z przyjętym systemem wartości. W związku z powyższymi zagadnieniami Curran podejmuje problem sumienia, sumienia dojrzałego i problem wychowania sumienia.

Biorąc pod uwagę pewne cechy męskości (kierowanie, karcenie, pouczanie itp.) oraz cechy kobiecości (zrozumienie, współczucie, refleksyjność itp.), Curran dostrzega, iż obraz przedstawiający Boga jako mężczyznę może kojarzyć się z popularnymi cechami męskości. Fakt ten może wyjaśnić niektóre trudności jakie napotykają ludzie w nawiązaniu pełniejszego kontaktu z Bogiem. Natomiast polaryzacja tych dwu rodzajów tendencji charakteryzuje osobowość twórczą, co z kolei wydaje się wpływać korzystnie na relacje człowieka względem Boga.

Część III. Ku teologii ludzkiej przynależności. Curran dostrzega pewną odpowiedzialność między procesem dojrzewania osobowości ludzkiej a procesem wcielenia i odkupienia, który wchodzi już w zakres relacji

człowieka do Boga. Proces wcielenia i odkupienia dostrzega Curran tak w procesie poradnictwa jak i w wychowaniu. Tu i tam chodzi o wspólnotę osób, o zrozumienie świata subiektywnych przeżyć i wspólne poszukiwanie drogi wyzwolenia potencjalności osoby ludzkiej w celu lepszego i skuteczniejszego postępowania oraz w celu uzyskania nowego, pełniejszego życia.

W części IV Curran proponuje zastosowanie powyższych stwierdzeń w przepowiadaniu Słowa Bożego.

Powiadanie to może być bowiem dokonywane skuteczniej skoro na wzór psychoterapeuty poradnianego duszpasterz zatroszczy się o to, by jego słowa były odpowiednio dostosowane do przeżyć drugiego człowieka. Mówca ponadto winien reprezentować i przedstawiać Boga i religijne wartości. Dzięki takiemu dialogowi przepowiadanie nadziei i prawdy o odkupieniu może wpłynąć skutecznie na proces dojrzewania religijnego słuchaczy. Curran omawia również problem tworzenia grup poradnictwa religijnego dla indywidualnych osób ze względu na ich specjalne cele czy też specjalne warunki życiowe.

Część V. Twórcza relacja międzyludzka i religia.

Sobór Wat. II porównuje często Kościół do rodziny, do wspólnoty, do osoby, a oddala koncepcję „Państwa Bożego“. Dzięki temu zwraca się w Kościele większą uwagę na przejawy wspólnoty osób i na warunki jej utrzymania i rozwoju. W tej właśnie wspólnotcie jednostka ma możliwość kształtować właściwie swoją postawę względem siebie i względem drugiego człowieka, postawę miłości siebie i bliźniego, by ostatecznie stać się pełną osobą. I w tym dostrzega Curran jedność celu poradnictwa psychologicznego, psychoterapii i religii.

Z. Uchnast

Szulec Z., Kształtowanie przekonań moralnych, Wrocław, Ossolineum, 1969

Nowy układ stosunków ekonomicznych, społecznych, politycznych i gospodarczych, budowanie ustroju socjalistycznego w naszym kraju — zdaniem niektórych pedagogów — pociąga za sobą konieczność opracowania nowych metod wychowania moralnego. Na takim też stanowisku stanął Szulec w swojej pracy: *Kształtowanie przekonań moralnych*, wydanej przez Ossolineum w 1969 roku.

We wstępie stwierdza autor, że aczkolwiek zainteresowanie problematyką wychowania jest olbrzymie, rosłą liczną publikację o charakterze naukowym i popularnym, to jednak istniejąca różnorodność poglądów teoretycznych i zastosowań praktycznych nie przynosi oczekiwanych rezultatów wychowania. „Efekty wychowania moralnego w ustroju socja-